

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Środowiska

KSI.410.002.06.2021

**Pani
Barbara Galicz
Burmistrz Miasta Tarczyn
Urząd Miejski w Tarczynie
ul. Juliana Stępkowskiego 17
05-555 Tarczyn**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/053 – Wdrażanie programu priorytetowego „Czyste powietrze”

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Tarczynie ¹ ul. Juliana Stępkowskiego 17, 05-555 Tarczyn (dalej: <i>Urząd</i> lub <i>UM</i>)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Barbara Galicz, Burmistrz Miasta Tarczyn ² , od 29 listopada 2002 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Warunki organizacyjno-techniczne wdrażania PPCP. Działania informacyjno-edukacyjne propagujące wiedzę o PPCP. Proces weryfikacji wniosków o przyznanie dofinansowania.
Okres objęty kontrolą	Od 29 lipca 2019 r. do 23 sierpnia 2021 r., z wykorzystaniem dowodów sporządzanych przed tym terminem
Podstawa prawna podjęcia kontroli	art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Środowiska
Kontroler	Halina Błaszczyk, doradca techniczny, upoważnienie do kontroli nr KSI/42/2021 z 24 maja 2021 r.

(akta kontroli str.1-3)

¹ Dalej: „Urząd”.

² Dalej: „Burmistrz”.

³ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, ze zm., dalej: *ustawa o NIK*.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie zawarcie przez Burmistrza z Prezesem Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie⁵ porozumienia w celu promocji oraz wdrażania PPCP. W związku z jego realizacją Burmistrz, na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji źródeł niskiej emisji, zapewniła dokonanie identyfikacji budynków, których właściciele mogliby być potencjalnymi beneficjentami PPCP, utworzyła w II połowie 2019 r. punkt konsultacyjny PPCP oraz zapewniła umieszczenie informacji o PPCP na stronie internetowej⁶ Urzędu. Umożliwiono tym samym zainteresowanym mieszkańcom uzyskanie niezbędnych informacji w Urzędzie lub telefonicznie od pracownika Urzędu. Było to szczególnie ważne w trakcie trwania pandemii COVID-19. Działania informacyjne poza Urzędem ograniczały się do rozdawania ulotek na piknikach i spotkaniach organizowanych przez Burmistrza oraz udostępniania informacji na sesjach Rady Miejskiej. Mimo podjętych działań, zainteresowanie mieszkańców PPCP było niewielkie. Wbrew obowiązkowi wynikającemu z art. 8 ust 3 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej⁷ zaniechano, do czasu kontroli NIK, umieszczenia na stronie Biuletynu Informacji Publicznej⁸ Gminy Tarczyn⁹ informacji o PPCP oraz o jednostce, która została upoważniona przez Burmistrza do przyjmowania żądań wydania zaświadczenia o dochodach przez wnioskodawców uprawnionych do podwyższonego poziomu dofinansowania w ramach PPCP¹⁰ oraz ich wydawania. W Urzędzie zapewniona została ochrona danych osobowych potencjalnych beneficjentów PPCP. Do wydawania Zaświadczeń Burmistrz upoważniła od 23 listopada 2020 r. Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarczynie¹¹. Terminowo wydawano Zaświadczenia i przekazywano do WFOŚiGW wnioski o dofinansowanie.

Jako postępowanie nierzetelne NIK ocenia brak wskazania w regulaminie organizacyjnym Urzędu jednostek lub komórek organizacyjnych odpowiedzialnych za realizację PPCP, a także nieujęcie zadań związanych z wdrażaniem PPCP w zakresach obowiązków pracowników Urzędu.

Ponadto w przypadku jednego z trzech wniosków o wypłatę środków stanowiących zwrot kosztów obsługi PPCP, niedołożono należytej staranności przy jego sporządzaniu. W jednym przypadku niedochowano też terminu przekazania do WFOŚiGW takiego wniosku.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej¹² kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Warunki organizacyjno-techniczne wdrażania PPCP

W dniu 11 lipca 2019 r. pomiędzy WFOŚiGW a Gminą Tarczyn zostało zawarte Porozumienie nr 37/2019 o realizacji Programu Priorytetowego Czyste Powietrze¹³.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dalej: „WFOŚiGW”.

⁶ www.tarczyn.pl.

⁷ Dz. U. z 2020 r. poz. 2176, dalej: „uip”.

⁸ Dalej: „BIP”.

⁹ Dalej: „Gmina”.

¹⁰ Dalej: „Zaświadczenia”.

¹¹ Dalej: „GOPS”.

¹² Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹³ Dalej: „Porozumienie”.

W Porozumieniu określono zasady obsługi wnioskodawców PPCP w procesie składania wniosków i uzyskiwania dofinansowania. Zadania przypisane Gminie to m.in. przygotowanie wniosków wraz z wnioskodawcami pod kątem spełniania wymagań określonych w PPCP, podejmowanie działań doradczych mających na celu zidentyfikowanie budynków, których właściciele mogliby być potencjalnymi wnioskodawcami i przedstawienie im korzyści płynących z udziału w PPCP oraz przekazywanie zweryfikowanych wniosków o dofinansowanie do WFOŚiGW. Do zadań WFOŚiGW należało m.in. zapewnienie przeszkolenia pracowników Gminy w zakresie niezbędnym do wymogów realizacji przedmiotowych zadań oraz rozpatrywanie wniosków i udzielanie dofinansowania wnioskodawcom.

W § 3 pkt 3 porozumienia wskazano, że każda ze stron pokrywa we własnym zakresie koszty realizacji swoich obowiązków wynikających z porozumienia.

Załącznikiem nr 1 do Porozumienia było powierzenie przetwarzania danych osobowych zawarte pomiędzy WFOŚiGW a Gminą Tarczyn, podpisane przez podmiot przetwarzający – Burmistrza oraz przez administratora – Prezesa Zarządu WFOŚiGW.

(akta kontroli str. 11-22)

W aneksie nr 1/2020 do Porozumienia, zawartym w dniu 31 grudnia 2020 r., wskazano m.in.: podejmowanie przez Gminę działań mających na celu zidentyfikowanie budynków, których właściciele mogliby być potencjalnymi wnioskodawcami i przedstawienie im korzyści płynących z udziału w Programie, możliwość otrzymania przez Gminę zwrotu kosztów obsługi zadań m.in. za złożony za pośrednictwem Gminy (bądź bez jej pośrednictwa) wniosek o podwyższony poziom dofinansowania zawierający zaświadczenie¹⁴ o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka gospodarstwa domowego osoby fizycznej, która zamierza złożyć wniosek.

Ponadto aneksem nr 1 został wydłużony okres obowiązywania Porozumienia do 2029 r., bowiem pierwotnie obowiązywało ono do 2027 r.

(akta kontroli str. 23-36)

W Porozumieniu oraz w aneksie nr 1/2020 do Porozumienia nie określono zasad uzyskania wsparcia finansowego w celu promocji PPCP.

(akta kontroli str. 23-28)

Aneks nr 2/2021 r. do Porozumienia, zawarty w dniu 14 lipca 2021 r. ustalał m.in. zasady uruchomienia i prowadzenia przez Gminę punktu konsultacyjno-informacyjnego w zakresie którego powinny być realizowane m.in. działania takie jak: organizacja spotkań dla mieszkańców, wydruk i zapewnienie materiałów informacyjnych, przekazywanie informacji o możliwości łączenia dofinansowania, wizyty u mieszkańców, przeprowadzanie ankiet, nadawanie przez Gminę dodatkowych numerów wszystkim wnioskom (o podstawowe lub podwyższone dofinansowanie). WFOŚiGW miał obowiązek pokrycia kosztów obsługi zadań realizowanych przez Gminę w ramach ww punktu konsultacyjno-informacyjnego w pierwszym roku od dnia wejścia w życie Porozumienia w wysokości do 30 tys. zł.

(akta kontroli str. 37, 451-482)

¹⁴ O których mowa w art. 411 ust.10h ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2020 r. poz. 1219, ze zm.) dalej: „POŚ”.

W obowiązującym w Urzędzie regulaminie organizacyjnym¹⁵ żadnej z komórek organizacyjnych nie przypisano zadań dotyczących wdrażania na terenie Gminy Tarczyn PPCP, jego promocji oraz wsparcia i obsługi wnioskodawców PPCP, co zostało szczegółowo opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 141-143, 433-435)

Burmistrz, zgodnie z Porozumieniem delegowała pracownika (zatrudnionego na 1/2 etatu audytora wewnętrznego, 1/2 etatu inspektora) do obsługi PPCP. W zakresie odpowiedzialności, obowiązków i czynności, przyjętych do realizacji przez ww. pracownika 1 marca 2018 r. nie wyszczególniono spraw związanych z PPCP, co zostało opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Pismem z 1 października 2019 r. oraz pismem z 21 września 2020 r. Burmistrz, z tytułu okresowego zwiększenia obowiązków służbowych polegających na realizacji zadań zawartych w Porozumieniu z WFOŚiGW dotyczących programu „Czyste powietrze” przyznała ww. pracownikowi na okres od 1 października 2019 r. do 30 września 2020 r. oraz na okres od 1 października 2020 r. do 30 września 2021 r. dodatek specjalny.

(akta kontroli str. 38-42)

Burmistrz do wydawania Zaświadczeń upoważniła¹⁶ 23 listopada 2020 r. Kierownika GOPŚ.

(akta kontroli str. 147)

Przygotowanie Zaświadczeń przypisano w GOPS starszemu inspektorowi ds. świadczeń rodzinnych. W zakresie czynności ww. pracownika ujęto prowadzenie spraw polegających na: przygotowywaniu Zaświadczeń.

(akta kontroli str. 331, 333-334)

Zaświadczenia podpisywała z up. Burmistrza Kierownik GOPS-u.

(akta kontroli str. 86-97)

GOPS, w celu wydawania Zaświadczeń nie posiadał odrębnego programu informatycznego. Korzystano z udostępnionej przez producenta nakładki (nt. wnioski „Czyste powietrze”) w Programie TT Świadczenia Rodzinne.

Starszy inspektor ds. świadczeń rodzinnych w GOPS oświadczyła, że ww. program rekomendowany był przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej. Udostępnienie nakładki GOPS nastąpiło bezpłatnie przez firmę TOP-TEAM. System informatyczny nie był uzgodniony z WFOŚiGW, natomiast WFOŚiGW akceptował formę i treść Zaświadczeń generowanych przez gminny system informatyczny. Program ten posiadał funkcjonalność umożliwiającą nadawanie Zaświadczeniom numeracji, lecz numer urzędowy i unikatowy nie były nadawane automatycznie. W celu ich nadania zalogowany pracownik GOPS wchodził w edycję wnioski „Czyste powietrze”, dokonywał wpisu numeru urzędowego (z rejestru wpływu spraw), następnie wchodząc w jedną z opcji Zaświadczeń wpisywał kolejny numer (unikatowy) z rejestru zaświadczeń prowadzonego w GOPS. Unikatowość numeru wynikała z faktu, że w GOPS został wystawiony jeden dokument z danym numerem. System informatyczny pozwalał na modyfikację numeru już wystawionego lub usunięcie Zaświadczenia.

¹⁵ Zarządzenie nr 25/13 Burmistrza Tarczyna z dnia 5 kwietnia 2013 roku w sprawie nadania Urzędowi Miejskiemu w Tarczynie Regulaminu Organizacyjnego, ze zm. Zmiany w sprawie Regulaminu Organizacyjnego wprowadzono następującymi zarządzeniami Burmistrza Tarczyna: Nr 35/13 z dnia 25 kwietnia 2013 r.; Nr 54/13 z dnia 3 czerwca 2013 r.; Nr 85/2014 z dnia 26 sierpnia 2014 r.; Nr 152/2014 z dnia 31 grudnia 2014 r.; Nr 97/2017 z dnia 15 grudnia 2017 r.; Nr 25/2019 z dnia 20 marca 2019 r.

¹⁶ Upoważnienie Burmistrza Tarczyna z dnia 23 listopada 2020 r. wydane na podstawie art. 411 ust. 10r ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1219, ze zm.).

Na wydanych Zaświadczeniach nie znajdowały się cechy umożliwiające stwierdzenie, że zostały one wydane przy użyciu dedykowanego programu informatycznego. Zaświadczenia zawierały unikatowy numer, wcześniej nadany ręcznie. System informatyczny nie pozwalał wygenerować zestawienia wydanych Zaświadczeń.

Burmistrz oświadczyła, że „dotychczas WFOŚiGW nie wskazał z jakiego systemu należy korzystać, z przyczyn ekonomicznych i organizacyjnych najlepiej jest nam korzystać z rozszerzenia w Programie TT Świadczenia. Jest to forma bezpłatna, program już i tak zainstalowany a pracownik od wielu lat go obsługuje i nie wymaga przeszkolenia... WFOŚiGW nie wniósł żadnych zastrzeżeń do formy wydawanych zaświadczeń.”

(akta kontroli str. 100-103, 331-332, 335-337)

Kierownik GOPS oświadczyła, że nie wystąpiły przypadki wydawania Zaświadczeń poza ww. systemem informatycznym.

(akta kontroli str. 148)

W Gminie Tarczyn nie organizowano szkoleń na potrzeby PPCP. Natomiast po podpisaniu Porozumienia, dwóch pracowników Urzędu uczestniczyło w latach 2019-2021 łącznie w 5 szkoleniach organizowanych przez WFOŚiGW. Organizator nie wystawiał zaświadczeń o odbyciu szkolenia ani innych dokumentów potwierdzających odbycie szkolenia.

Nie szkolono pracowników GOPS wydających zaświadczenia. Burmistrz wyjaśniła, że „nie przekazywano informacji o szkoleniach pracownikom GOPS, gdyż ich tematyka nie dotyczyła obszaru wydawania zaświadczeń. [...] Szkolenia organizowane przez WFOŚiGW, o których byli informowani pracownicy Gminy Tarczyn dotyczyły zasad przyznawania dotacji, sposobu wypełniania wniosku o dotację i sposobu wypełniania wniosku o płatność. Żadne z oferowanych szkoleń nie dotyczyło zaświadczeń wydawanych przez GOPS.”. Burmistrz oświadczyła także, iż „podczas szkolenia dotyczącego zasiłków rodzinnych prowadzący wspominał o nowych obowiązkach. Sposób wystawiania zaświadczeń opracowano samodzielnie w oparciu o publikacje oraz instrukcje publikowane w portalu youtube. Wskazane jest poszerzenie oferty szkoleń o informacje dotyczące poszczególnych przypadków (np. form zaświadczeń kominiarskich) oraz uszczegółowienie informacji dot. kosztów kwalifikowanych.”. Burmistrz wyjaśniła także, że „na podstawie konkretnych pytań i sugestii gmin w WFOŚiGW utworzono infolinię dedykowaną dla gmin. Stworzono także zespół doradców, gdzie pod specjalny adres e-mail można wysyłać pytania natury technicznej. Ponieważ treść i forma wydawanych zaświadczeń nie była kwestionowana uznaliśmy, że sposób ich wydawania jest prawidłowy i nie wymaga dodatkowej oceny i weryfikacji.”

(akta kontroli str. 73-74 , 104-111, 514-515)

W Urzędzie, w II połowie 2019 r., zostało utworzone stanowisko komputerowe (komputer przenośny i drukarka) zgodnie z zapisami zawartymi w § 2 Porozumienia. Burmistrz oświadczyła, że „w tym samym czasie na drzwiach pokoju, w którym znajduje się wymienione stanowisko umieszczono tabliczkę informacyjną „Punkt konsultacyjny programu „Czyste powietrze”, otrzymaną na szkoleniu w WFOŚiGW. Wyposażenie stanowiska nie było kontrolowane przez WFOŚiGW.”

(akta kontroli str. 513)

Na terenie Gminy utworzono jeden punkt konsultacyjno-informacyjny dla obsługi PPCP mieszczący się na parterze budynku Urzędu w pokoju służbowym nr 2, w którym znajdowało się ww. stanowisko komputerowe. Drzwi pokoju oznaczono

tabliczką o punkcie konsultacyjnym PPCP zamieszczając logo WFOŚiGW, w pokoju tym znajdowało się biurko na którym stał komputer służbowy (stacjonarny) wykorzystywany przez audytora wewnętrznego - delegowanego do obsługi PPCP oraz komputer przenośny (laptop) połączony z drukarką pozostawiony do dyspozycji potencjalnych beneficjentów. Dostęp do laptopa zabezpieczony był hasłem i po uruchomieniu go przez pracownika, wnioskodawca mógł się zarejestrować w portalu beneficjenta (WFOŚiGW), skorzystać z poczty internetowej w celu potwierdzenia danych (e-mail aktywacyjny) oraz zalogować się do portalu beneficjenta w celu wygenerowania wniosku o dotację. Wniosek, po wypełnieniu i pozytywnym zweryfikowaniu przez system, mógł zostać wydrukowany w dwóch egzemplarzach. Prowadząca punkt oświadczyła, że po sprawdzeniu przez potencjalnego beneficjenta i uzupełnieniu podpisów (współwłaściciele/małżonek) zostawał złożony w UM jeden egzemplarz papierowy wniosku w celu przekazania do WFOŚiGW, a drugi z potwierdzoną datą złożenia wniosku zatrzymywał potencjalny beneficjent. Korzystając z portalu beneficjenta, wnioskodawca wysyłał formę elektroniczną wniosku do WFOŚiGW. W pokoju nr 2 dodatkowo umieszczono stolik służący beneficjentom do przeglądania i podpisywania dokumentów.

Wypełnienie wniosku o dofinansowanie oraz jego wydruk następował przy zachowaniu wymogów bezpieczeństwa informacji i poufności oraz ochrony danych osobowych – zamykane szafy, zabezpieczenie stanowiska hasłem, drukarka oraz niszcarka w pomieszczeniu, w którym były przetwarzane dane. Obowiązki Gminy w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa informacji i poufności oraz ochrony danych osobowych zostały określone w załączniku do aneksów do Porozumienia. Pracownik UM posiadał odpowiednie upoważnienie do przetwarzania powierzonych danych i zbiorów. W Urzędzie opracowano i wdrożono: politykę bezpieczeństwa informacji; instrukcję zarządzania systemem informatycznym; procedurę zarządzania incydentami związanymi z bezpieczeństwem danych osobowych; procedurę dotyczącą zasad użytkowania zasobów komputerowych i sieci komunikacyjnej.

(akta kontroli str. 101, 105, 112-117, 138)

Urząd, zgodnie z § 2 ust. 1 pkt 2 aneksu nr 1/2020 do Porozumienia, realizował działania związane z identyfikacją budynków, których właściciele mogliby być potencjalnymi wnioskodawcami. W Urzędzie, w listopadzie 2020 roku, sporządzono „Raport z inwentaryzacji indywidualnych źródeł ciepła w Gminie Tarczyn”. Celem przygotowania dokumentu było zlokalizowanie wszystkich źródeł niskiej emisji odpowiedzialnych za przekroczenia norm jakości powietrza na terenie Gminy¹⁷. Zadanie pn. „Inwentaryzacja indywidualnych źródeł ciepła w Gminie Tarczyn” zrealizowano przy pomocy środków z budżetu Województwa Mazowieckiego w ramach „Mazowieckiego Instrumentu Wsparcia Ochrony Powietrza MAZOWSZE 2020”¹⁸. Istotą ww. inwentaryzacji, przeprowadzonej w okresie sierpień – listopad 2020 r., było stworzenie bazy danych źródeł ciepła w każdym lokalu lub budynku położonym na terenie Gminy i ogrzewanym indywidualnie, w tym w szczególności w budynku: mieszkalnym, handlowym, usługowym i użyteczności publicznej.

¹⁷ Tj. wszystkich źródeł niskiej emisji (lokalnych kotłowni węglowych i pieców grzewczych), w których spalanie odbywa się w sposób nieefektywny, spalany jest węgiel o złej charakterystyce i niskich parametrach grzewczych, drewno lub odpady z gospodarstw domowych, które odpowiedzialne są za przekroczenia norm jakości powietrza na terenie województwa mazowieckiego.

¹⁸ Obowiązek sporządzenia inwentaryzacji indywidualnych źródeł ciepła wynika z zapisów Uchwały 115/20 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 08 września 2020 roku w sprawie programu ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim, w których zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu (Dz. Urz. Woj. Maz. 2020,poz. 9595).

Łącznie zinwentaryzowano około 276 322 m² powierzchni ogrzewanej budynków znajdujących się na terenie Gminy¹⁹. W trakcie przeprowadzanej inwentaryzacji uzyskano informacje dla 1409 budynków jednorodzinnych, 400 lokali w budynkach wielorodzinnych, 29 obiektów usługowo-handlowych, 20 budynków letniskowych oraz 9 budynków użyteczności publicznej. W przypadku 22 ankiet wypełniający nie określili rodzaju budynku, przy czym autorzy raportu wskazali, że dla 19 ankiet były to budynki mieszkalne jednorodzinne oraz 1 lokal w budynku mieszkalnym wielorodzinnym. Zgodnie z raportem uzyskane dane wprowadzono do stworzonej, w formie arkusza kalkulacyjnego excel, bazy źródeł ciepła, która była podstawą do stworzenia pełnej bazy źródeł ciepła, uzupełnionej o dane rejestrowe. Burmistrz oświadczyła, że „analiza informacji zawartych w dokumencie i podejmowane działania mogą przyczynić się do zmiany jakości życia mieszkańców przez poprawę stanu powietrza. Wynikające z raportu plany mieszkańców dotyczące zmiany sposobu ogrzewania są sukcesywnie wspierane poprzez konsultacje i pomoc w wypełnieniu i złożeniu wniosków o dotację z Programu Czyste Powietrze.”.

(akta kontroli str. 118-119, 126-128, 436-446)

W Urzędzie nie posiadano danych o liczbie właścicieli budynków zlokalizowanych na terenie Gminy, którzy mogliby być uprawnieni do uzyskania podwyższonego poziomu dofinansowania w ramach PPCP. Burmistrz oświadczyła, że „Gmina (GOPS) nie prowadzi rejestru osób, które po rozmowie z pracownikami zdecydowały się na złożenie wniosku o dotację. Często odbiorcy świadczeń GOPS-u nie są właścicielami budynków, w których mieszkają albo sytuacja prawna budynku nie jest uregulowana a jest to warunek konieczny do uzyskania dotacji.”.

W Urzędzie podjęto inicjatywę w celu zidentyfikowania liczby właścicieli zamieszkujących budynki wielorodzinne, którzy byliby zainteresowani uczestnictwem w PPCP, w wyniku której ustalono, że wspólnota mieszkaniowa ze wsi Jeżewice była zainteresowana wymianą źródła ciepła, tj. utworzeniem wspólnej kotłowni lub wymianą pieców na gazowe dla poszczególnych lokali (6 właścicieli). Niestety, jak oświadczyła Burmistrz, program nie dawał takich możliwości.

(akta kontroli str. 100-101, 103-104)

W celu zapewnienia optymalnego wdrażania PPCP w gminie, w sytuacji występowania pandemii COVID-19, zostało zapewnione wykonywanie zadań związanych m.in. z przyjmowaniem wniosków i prowadzeniem konsultacji. Pracownik obsługujący punkt konsultacyjno-informacyjny był w stałym kontakcie z radnymi i sołtysami. Na stronie internetowej Gminy a także przy wejściu do budynku publikowane były informacje dotyczące danych kontaktowych oraz terminów załatwiania spraw. Beneficjenci mogli wchodzić do budynku Urzędu Miejskiego po uprzednim kontakcie telefonicznym (w przypadku wypełniania wniosku taki kontakt był potrzebny nawet przed pandemią COVID-19, aby uzgodnić wszystkie dane wymagane do wypełnienia wniosku). Punkt konsultacyjny zaopatrzone w wymagane środki ochrony – maseczki, płyn do dezynfekcji. Stanowisko pracy zorganizowano tak, aby pomiędzy pracownikiem obsługującym punkt, a beneficjentem został zachowany wymagany dystans zapewniający bezpieczeństwo. Burmistrz wydała Zarządzenie nr 109/2020 z dnia 3 listopada 2020 r. w sprawie zmiany organizacji pracy Urzędu w okresie stanu pandemii.

(akta kontroli str. 118-120, 122-125)

¹⁹ Dla 171 budynków/lokali ankietujący nie byli w stanie podać powierzchni użytkowej ich lokali.

W okresie objętym kontrolą Rada Miejska w Tarczynie nie uchwaliła gminnego programu wymiany pieców węglowych i wspierania termomodernizacji budynków mieszkalnych, na realizację którego przeznaczylaby środki własne.

(akta kontroli str. 119,121)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W regulaminie organizacyjnym Urzędu, obowiązującym w okresie objętym kontrolą, Burmistrz nie przypisała żadnej komórce organizacyjnej zadań dotyczących wdrażania PPCP na terenie Gminy, promocji tego programu oraz wsparcia i obsługi wnioskodawców o dofinansowanie w ramach PPCP.

Ponadto Burmistrz, delegując pracownika zgodnie z Porozumieniem do obsługi PPCP, nie uregulowała realizacji przez tego pracownika zadań związanych z PPCP w formie pisemnej, w tym w jego zakresie czynności, odpowiedzialności i obowiązków.

Tym samym nie dochowano standardów określonych w pkt 3 „Struktura organizacyjna” części II. „Standardy kontroli zarządczej A. Środowisko wewnętrzne” załącznika do komunikatu nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych²⁰. Zgodnie z ww. standardami struktura organizacyjna jednostki powinna być dostosowana do aktualnych celów i zadań. Zakres zadań, uprawnień i odpowiedzialności jednostek, poszczególnych komórek organizacyjnych jednostki oraz zakres podległości pracowników powinien być określony w formie pisemnej w sposób przejrzysty i spójny. Aktualny zakres obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności powinien być określony dla każdego pracownika.

Burmistrz wyjaśniła, że „zgodnie z art. 33 ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2021r., poz. 1372) regulamin organizacyjny Urzędu Miejskiego w Tarczynie określa organizację i zasady funkcjonowania Urzędu, wskazuje stałe zadania, uprawnienia i odpowiedzialność poszczególnych komórek organizacyjnych. Zadania dotyczące realizacji programu „Czyste powietrze” szczegółowo określone są w porozumieniu z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Program „Czyste powietrze” jest czasowym zadaniem zleconym, więc powielanie (dublowanie) zapisów porozumienia i zapisywanie w regulaminie organizacyjnym nie jest uzasadnione. Przypisanie realizacji zadania obsługi programu „Czyste powietrze” konkretnemu pracownikowi nastąpiło odrębnym pismem ze wskazaniem imienia, nazwiska oraz stanowiska. Realizacja zadania „Czyste powietrze” nie spowodowała zmiany struktury organizacyjnej Urzędu Miejskiego w Tarczynie (stworzenie dodatkowego etatu czy odrębnego stanowiska), tym samym nie było konieczności dokonywania zmian w regulaminie organizacyjnym.” Natomiast w sprawie braku uregulowania w zakresie czynności delegowanego pracownika zadań związanych z PPCP, Burmistrz wyjaśniła, że „zakres czynności pracownika jest integralną częścią umowy o pracę i określa zakres czynności, odpowiedzialności i obowiązków przypisanych pracownikowi na stałe, za które ma wypłacane stałe miesięczne wynagrodzenie. W momencie przydzielenia pracownikowi dodatkowych, czasowych zadań, polecenie wykonywania tych zadań odbywa się odrębnym pismem, a za okresowe zwiększenie obowiązków służbowych lub powierzenie dodatkowych zadań przyznawany jest dodatek specjalny (zgodnie z zarządzeniem nr 40/2009 Burmistrza Tarczyna z dnia 5 czerwca 2009 r. w sprawie Regulaminu

²⁰ Dz. Urz. MF z 2009 r. Nr 15, poz. 84., dalej: „komunikat nr 23 MF”.

wynagradzania pracowników samorządowych zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w Urzędzie Miejskim w Tarczynie ze zmianami). Czasowe zwiększenie obowiązków służbowych polegających na realizacji zadań zawartych w porozumieniu z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej dotyczących programu „Czyste powietrze” oraz wysokość dodatku specjalnego (dodatkowego wynagrodzenia za wykonywanie dodatkowego zadania) określone jest odrębnym pismem.”.

(akta kontroli str. 38-42, 141-143, 486-488)

W związku z tym, że zadania związane z PPCP będą realizowane w Urzędzie do 2029 r., to w celu zapewnienia ich kompletnej i prawidłowej realizacji powinny one zostać przydzielone do wykonania, w sposób przejrzysty i spójny, wyznaczonym komórkom Urzędu oraz w pełni zostać przypisane ich pracownikom. Tymczasem omawianych zadań w ogóle nie uwzględniono w regulaminie organizacyjnym Urzędu. Wskazane przez Burmistrza odrębne pismo dotyczące dodatku specjalnego (dodatkowego wynagrodzenia za wykonywanie dodatkowego zadania) nie określało podobnie jak zakres czynności, zadań, uprawnień i odpowiedzialności pracownika w prowadzeniu spraw związanych z PPCP. Dlatego powyższe postępowanie należy uznać za nierzetelne.

Ocena cząstkowa

Zgodnie z postanowieniami zawartego Porozumienia w Urzędzie zapewniono wsparcie dla osób fizycznych w zakresie sporządzenia i złożenia przez nie wniosku o dofinansowanie w ramach PPCP, w tym poprzez organizację stanowiska komputerowego, punktu konsultacyjno-informacyjnego, które obsługiwane były przez wyznaczonego i przygotowanego merytorycznie pracownika. Zapewniono także wydawanie osobom fizycznym Zaświadczeń. Były one wydawane przez działającego z upoważnienia Burmistrza Kierownika GOPS, przy użyciu programu rekomendowanego przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej. W Urzędzie podjęto działania w celu identyfikacji budynków zlokalizowanych na terenie Gminy, których właściciele mogliby być potencjalnymi wnioskodawcami. Jednakże Burmistrz nie zapewniła wskazania w regulaminie organizacyjnym Urzędu jednostek lub komórek organizacyjnych odpowiedzialnych za realizację PPCP, oraz ujęcie zadań związanych z wdrażaniem PPCP w zakresach obowiązków pracowników Urzędu.

2. Działania informacyjno-edukacyjne propagujące wiedzę o PPCP

Opis stanu faktycznego

W okresie objętym kontrolą informacje o PPCP przekazywano radnym, sołtysom i mieszkańcom na sesjach Rady Miejskiej²¹ oraz na piknikach i spotkaniach organizowanych przez Burmistrza²², podczas których rozdawano ulotki o PPCP. Burmistrz oświadczyła, m.in. że „...takie rozwiązanie pozwoliło na informowanie szerokiej grupy osób. Pikniki organizowane są w dni wolne od pracy i wysoka frekwencja pozwalała na dotarcie do dużej grupy osób. Od marca 2020 roku w trosce o zachowanie bezpieczeństwa nie prowadzono grupowych spotkań informacyjnych. Zaznaczyć należy, że sytuacja każdego z potencjalnych beneficjentów jest inna. Każdy zainteresowany mieszkaniec gminy otrzymał wyczerpującą informację dot. warunków dofinansowania przedsięwzięcia, przewidywanej wysokości dofinansowania, sposobu aplikowania o dotację. Punkt konsultacyjny jest czynny we wszystkie dni tygodnia w godzinach od 8:00 do 16:00. Stanowisko informatyczne pozwala na rejestrację w Portalu Beneficjenta. Wnioski

²¹ Spotkania w dniach: 27.11.2019 r. i 10.01.2020 r., w których uczestniczyło łącznie 90 osób, z tego odpowiednio 47 osób oraz 43 osoby.

²² Pikniki w Grzędach, Kawęczynie, piknik rodzinny w Bystrzanowie, piknik Strażacki w Drozdach - liczba osób uczestniczących w spotkaniach odpowiednio ok. 130, 80, 100, 230.

o dotację wypełniane są z aktywnym wsparciem pracownika Urzędu Miejskiego w Tarczynie. Na stronie internetowej i portalach społecznościowych publikowane są sukcesywnie nowe informacje dot. programu.”.

(akta kontroli str. 71, 75-81)

Na stronie głównej internetowej Urzędu (tarczyn.pl) znajdowały się banery wśród których jeden nt. „Uwaga! Zmiany w programie Czyste powietrze od 1 lipca 2021 r.” umożliwiał uzyskanie informacji dotyczących istotnych zmian w PPCP. Ponadto odnośnik na dole strony internetowej przekierował na stronę programu PPCP - zawierającą odpowiednie zakładki nt.: „weź dofinansowanie, pilotaże, partnerzy, pomoc, dla mediów, do pobrania (plakaty, ulotki, broszury) i kontakt (infolinia)”. Na stronie tej opisane były również korzyści jakie przynosi termomodernizacja i wymiana źródeł ciepła dla środowiska oraz korzyści finansowe dla poszczególnych grup beneficjentów. Na ww. stronie nie wskazano adresu punktu konsultacyjno-informacyjnego, godzin funkcjonowania oraz nazwiska osoby obsługującej potencjalnych beneficjentów. Na stronie internetowej BIP Urzędu nie zamieszczono informacji o PPCP, co zostało opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Na portalu społecznościowym Gminy Tarczyn (Facebook) po wpisaniu hasła „Czyste powietrze” otrzymano posty dotyczące: zmian w programie (czerwiec 2021; listopad 2020), zmian organizacyjnych pracy Urzędu w okresie stanu epidemii zawierające m.in. dane kontaktowe do pracownika obsługującego punkt konsultacyjno-informacyjny PPCP. Na portalu zamieszczono również informację o naborze wniosków o dofinansowanie w ramach PPCP w terminie od 19 września 2018 r. do 30 czerwca 2027 r.

(akta kontroli str. 135)

W Gminie nie uruchomiono punktów mobilnych. Burmistrz oświadczyła m.in., że „...wykorzystywane są, stosowane od lat, dobre praktyki. Obszar jest podzielony na sołectwa i sołtysi mają stały kontakt z mieszkańcami. Nie było zatem potrzeby ani możliwości uruchamiania takich punktów.”.

(akta kontroli str. 75-81; 129-131)

W Urzędzie nie opracowano w formie pisemnej założeń i planów działań edukacyjnych i informacyjnych w zakresie wdrażania PPCP. Burmistrz wyjaśniła, że: W zależności od potrzeb i możliwości (sesje Rady Miejskiej, spotkania sołeckie, pikniki itp.) ustnie ustalano, w porozumieniu z pracownikiem działu promocji, plan działania.

(akta kontroli str. 131-132)

W Urzędzie nie opracowano strategii działań, w tym informacyjnych i wspomagających w zakresie wdrażania PPCP. Działania takie nie były dokumentowane. Burmistrz wyjaśniła, że „we współpracy z GOPS, Strażą Miejską oraz członkami Ochotniczej Straży Pożarnej informujemy mieszkańców o funkcjonowaniu punktu konsultacyjnego. Konsultacje nie są dokumentowane. Przed złożeniem wniosku beneficjenci otrzymują informację dotyczącą konkretnego budynku, potrzeb i możliwości. Każda osoba otrzymuje informację dotyczącą wykorzystania energii odnawialnej. Jednak w ramach programu „Czyste powietrze” instalacja paneli fotowoltaicznych musi być powiązana z montażem pompy ciepła. Jest to bardzo duży wydatek (urządzenie, dostosowanie instalacji) i osoby o niskich dochodach nie mogą się zdecydować na taki wydatek nawet przy podwyższonym poziomie dofinansowania. Osoby decydujące się na taką inwestycję zazwyczaj osiągają dochody powyżej 100.000 złotych a zatem nie kwalifikują się w ogóle do otrzymania dotacji z programu.”.

Gmina Tarczyn nie brała udziału w pilotażach związanych z wprowadzaniem nowych rozwiązań w PPCP.

(akta kontroli str. 129-132)

Informacje o możliwości uzyskania podwyższonego poziomu dofinansowania w ramach PPCP i w związku z tym potrzeby uzyskania Zaświadczenia przekazano za pośrednictwem mediów społecznościowych 3 listopada 2020 r. Burmistrz wyjaśniła, że „Informacja o możliwości składania wniosków o podwyższone dofinansowanie i możliwości żądania zaświadczenia o dochodach została opublikowana przez gminę bez zbędnej zwłoki w dniu 03.11.2020 roku. Gmina Tarczyn musiała samodzielnie opracować system wydawania zaświadczeń (przygotować upoważnienie dla kierownika GOPS-u, zapoznać się z przepisami, przygotować dokumenty na podstawie opublikowanych wzorów itp.). Wytyczne z WFOŚiGW Gmina Tarczyn otrzymała pocztą elektroniczną w dniu 22 grudnia 2020 roku.”.

(akta kontroli str. 129-132, 509-512)

W okresie objętym kontrolą Gmina poniosła wydatki związane z promocją programu w wysokości 1000 zł.

Skarbnik Gminy wyjaśniła, że „do momentu podpisania aneksu nr 2/2021 do porozumienia nr 37/2019 zawartego w dniu 14.07.2021 materiały informacyjne i edukacyjne drukowane były na bieżąco przez pracownika Urzędu Miejskiego w Tarczynie. Punkt konsultacyjny został wyposażony w sprzęt (laptop, drukarka), który był już w posiadaniu urzędu i mógł być czasowo przeznaczony na potrzeby realizacji zadań dotyczących Programu Priorytetowego „Czyste powietrze”. W związku z powyższym nie jesteśmy w stanie wyodrębnić i określić poniesionych wydatków. Po podpisaniu ww. aneksu, Gmina Tarczyn poniosła wydatki związane z promocją programu (organizacja spotkania informacyjnego) w wysokości 1000 zł.”.

(akta kontroli str. 130,133, 504-508)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. Na stronie internetowej BIP Gminy – do dnia przeprowadzenia oględzin, tj. 9 lipca 2021 r. – nie udostępniono informacji o PPCP oraz o jednostce przyjmującej wnioski i wydającej zaświadczenia o dochodach, co było niezgodne z art. 8 ust. 3 uip.

Burmistrz wyjaśniła, że *Pracownik odpowiedzialny za realizację programu „Czyste Powietrze” w Gminie Tarczyn błędnie założył, że platforma BIP dotyczy jedynie realizacji zadań własnych Gminy. W związku z tym, że kontakt z mieszkańcami (przekazywanie aktualności, bieżąca aktywność Urzędu Miejskiego itp.) odbywa się przy pomocy strony internetowej i portalu społecznościowego pominięto Biuletyn informacji publicznej w realizacji PPCP. Po przeprowadzeniu oględzin przez kontrolera NIK niezwłocznie (12.07.2021) umieszczono w BIP stosowne informacje...”*

(akta kontroli str. 134-137, 516)

Zgodnie z art. 8 ust. 3 uip podmioty, o których mowa w art. 4 ust. 1 i 2 tej ustawy (w tym organy władzy publicznej), obowiązane są do udostępniania w BIP informacji publicznych, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1-3, pkt 4 lit. a tiret drugi, lit. c i d i pkt 5 (w tym zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 3 lit. d uip

o sposobach przyjmowania i załatwiania spraw, a więc również o jednostce przyjmującej wnioski i wydającej zaświadczenia z upoważnienia Burmistrza). Podmioty, o których mowa w zdaniu pierwszym, mogą udostępniać w BIP również inne informacje publiczne. Zgodnie z definicją informacji publicznej zawartą w art. 1 ust. 1 uip, każda informacja o sprawach publicznych stanowi informację publiczną w rozumieniu ustawy i podlega udostępnieniu na zasadach i w trybie określonym w tej ustawie. Artykuł 6 ust. 1 pkt. 1 lit. c tej ustawy stanowi, że udostępnieniu podlega informacja publiczna w szczególności o programach w zakresie realizacji zadań publicznych, sposobie ich realizacji, wykonywaniu i skutkach realizacji tych zadań, a więc faktyczną działalność władzy i administracji publicznej w zakresie wykonania określonych zadań na rzecz państwa i obywateli. Z kolei gminy w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym²³ w art. 7 ust. 1 pkt. 1 w zakresie zaspokajania zbiorowych potrzeb wspólnoty należących do zadań własnych gminy, mają wpisane zadanie własne dotyczące ochrony środowiska i przyrody. Wdrożenie PPCP wpisuje się, jako jeden ze sposobów realizacji tego zadania przez gminę. Biorąc powyższe pod uwagę, niezamieszczenie we wskazanym okresie informacji o PPCP na stronie BIP Gminy było działaniem niezgodnym z prawem.

Ocena cząstkowa

W Urzędzie prowadzono działania informacyjno-edukacyjne na temat realizacji PPCP, w tym poprzez udostępnianie informacji na sesjach Rady Miejskiej, zamieszczanie informacji na stronie internetowej Urzędu, rozdawanie ulotek podczas pikników i spotkań organizowanych przez Burmistrza oraz prowadzenie punktu konsultacyjnego-informacyjnego w budynku Urzędu. Dopiero w czasie kontroli NIK zapewniono spełnienie wymogu art. 8 ust. 3 uip poprzez zamieszczenie na stronie BIP Gminy informacji dot. realizacji przez nią zadań związanych z wdrażaniem PPCP.

3. Proces weryfikacji wniosków o przyznanie dofinansowania

Opis stanu faktycznego

W okresie objętym kontrolą Burmistrz nie wprowadziła sformalizowanych zasad/procedur postępowania z wnioskami o dofinansowanie w ramach PPCP, w tym przyjmowania, ewidencjonowania i weryfikowania tych wniosków.

Burmistrz wyjaśniła, że „nie ma obowiązku wprowadzania w urzędzie pisemnych procedur stanowiskowych. Celem współpracy z WFOŚiGW była promocja programu, przekazanie mieszkańcom informacji o możliwości skorzystania z dotacji (w każdym przypadku zainteresowana osoba otrzymywała pełną informację dotyczącą konkretnych potrzeb i możliwości), pomoc mieszkańcom gminy w założeniu konta i wypełnieniu wniosku oraz przekazanie wniosków do WFOŚiGW w Warszawie w wyznaczonym terminie.”. Ponadto Burmistrz wyjaśniła, że opracowane ustnie procedury wypełniały w pełni wymagania zawarte w porozumieniu i aneksach.

(akta kontroli str. 350,353, 483-484)

Pomoc pracownika merytorycznego przy opracowywaniu wniosków o dofinansowanie polegała na informowaniu potencjalnych beneficjentów o zasadach PPCP oraz wsparciu tych osób przy tworzeniu wniosków o dofinansowanie w punkcie konsultacyjno-informacyjnym opisanym w pkt 1 niniejszego wystąpienia. Jeżeli zachodziła potrzeba udzielenia wsparcia

²³ Dz. U. z 2020 r. poz. 713, ze zm.

beneficjentowi PPCP w zakresie wypełnienia wniosku o płatność pracownik punktu konsultacyjno-informacyjnego korzystał z instrukcji umieszczonej na stronie WFOŚiGW. W punkcie tym do 21 lipca 2021 r. udzielono takiej pomocy trzem beneficjentom. Proces pomocy nie był dokumentowany. Beneficjent nie miał obowiązku zwracania się o pomoc do Gminy ani informowania Gminy o wyniku weryfikacji wniosków (zarówno o dotację jak i o płatność).

(akta kontroli str. 350-354)

Burmistrz oświadczyła m.in., że: „Gmina nie miała uprawnień ani narzędzi do weryfikacji wniosków (...) proces weryfikacji wniosków odbywa się w WFOŚiGW w Warszawie. Wstępna weryfikacja była dokonywana na etapie wprowadzania danych przez program WFOŚiGW. W przypadku błędów lub braków system uniemożliwia wydruk i zapisanie wniosku. Wyjątkiem są trzy wnioski złożone w 2019 roku do których sporządzono karty oceny wniosków ... Zawartość informacji w karcie oceny wniosku była narzucona przez WFOŚiGW w Warszawie.”. Wszystkie ww. trzy wnioski o dofinansowanie, złożone w formie papierowej, otrzymały oceny pozytywne.

(akta kontroli str. 37, 43-48, 354)

W okresie objętym kontrolą Burmistrz nie wprowadziła sformalizowanych pisemnych procedur, w tym mechanizmów kontroli, w odniesieniu do procesu wydawania przez GOPS Zaświadczeń, gdyż – jak wyjaśniła – „pracownik GOPS odpowiedzialny za wydawanie zaświadczeń raz na kwartał przesyła informację o wystawionych zaświadczeniach.”. Ponadto w opinii Burmistrz nie było konieczności ani obowiązku stworzenia dodatkowych procedur, gdyż odpowiedzialny pracownik wydawał Zaświadczenia w oparciu o szczegółowe przepisy a ponadto zastosowane w Urzędzie mechanizmy kontroli działały prawidłowo, gdyż WFOŚiGW nie zakwestionował żadnego ze złożonych zaświadczeń

(akta kontroli str. 354, 385-386)

W latach 2020-2021 (na dzień 9 czerwca) do GOPS złożono 12 żądań o wydanie Zaświadczeń: 2 żądania – w 2020 r. i 10 – w 2021 r. W każdym przypadku wydano Zaświadczenie.

(akta kontroli str. 85-97,149, 187)

Analiza wydanych Zaświadczeń wykazała, że w trzech przypadkach wystawiono Zaświadczenia o dochodach w terminie powyżej 7 dni od wpływu do GOPS żądania o wydanie zaświadczenia, przy czym w przypadku dwóch żądań – w związku z potrzebą pozyskania przez GOPS dokumentów²⁴, zaś w przypadku trzeciego żądania ze względu na chorobę pracownika GOPS²⁵.

(akta kontroli str. 149,187-330, 339-349)

Urząd, w tym GOPS nie dysponowali informacją w zakresie:

- liczby żądań o wydanie Zaświadczenia przez wnioskodawców uprawnionych do podwyższonego poziomu dofinansowania, a posiadających budynek na terenie innej gminy, w tym położonej na terenie innego województwa,

²⁴ Brak odpowiednich dokumentów/informacji w GOPS do ich wystawienia z Urzędu Skarbowego i ZUS-u (zaświadczenie z dnia 16.04.2021 r. nr GOPS.420.98.2021; zaświadczenie z dnia 05.05.2021 r. nr GOPS.420.107.2021).

²⁵ Dotyczy zaświadczenia z dnia 07.06.2021 r. nr GOPS.420.130.2021.

- liczby wydanych Zaświadczeń osobom posiadającym budynek na terenie innej gminy, w tym położonej na terenie innego województwa,
- liczby wydanych Zaświadczeń osobom, które ze względu na położenie budynku zobowiązane były do złożenia wniosku o dofinansowanie do WFOŚiGW właściwego dla miejsca położenia budynku,
- liczby wnioskodawców, którzy pomimo otrzymania zaświadczenia, nie złożyli wniosku o dofinansowanie.

(akta kontroli str. 85)

W okresie objętym kontrolą (do 9 czerwca 2021 r.) do Urzędu wpłynęły łącznie 33 wnioski o dofinansowanie od wnioskodawców uprawnionych do podstawowego i podwyższonego poziomu dofinansowania, w tym w 2019 r. – 2 wnioski, w 2020 r. 13 wniosków, w 2021 r. (do 9 czerwca) – 18 wniosków.

(akta kontroli str. 98a, 449)

Według stanu na dzień 9 czerwca 2021 r., spośród złożonych 33 wniosków o dofinansowanie – 32 wnioski zweryfikowano pozytywnie, a 1 negatywnie. Kwota wniosków zweryfikowanych pozytywnie wynosiła 339,3 tys. zł, a wniosku zweryfikowanego negatywnie – 9,0 tys. zł. Jeden wnioskodawca zrezygnował z pozyskania dofinansowania, wycofując wniosek, po jego złożeniu w Gminie, a przed przekazaniem wniosku do WFOŚiGW.

(akta kontroli str. 98)

Szczegółowa analiza 20 wniosków o dofinansowanie wykazała, iż 19 z nich zostało przekazanych do WFOŚiGW w terminie 5 dni roboczych od daty złożenia wniosku i zarejestrowania go w rejestrze wniosków o dotację w ramach PPCP. Jeden wniosek miał status „oczekujący”²⁶, ponieważ do złożenia wniosku i podpisu w imieniu dzieci, beneficjent oczekiwał na zgodę Sądu Rodzinnego na dokonanie czynności przekraczającej zakres zwykłego zarządu majątkiem małoletniego.

Wnioski były składane przez beneficjentów w punkcie konsultacyjno-informacyjnym. Pracownik obsługujący wnioskodawców prowadził rejestr wniosków przychodzących i wysłanych. Burmistrz oświadczyła, że „celowo i świadomie podjęto decyzję o pominięciu kancelarii urzędu przy składaniu wniosków. System elektronicznego zarządzania dokumentacją wymaga nadania numeru, skanowania każdego dokumentu i przedkładania go do dekretacji Burmistrza. Nie jest możliwe wygenerowanie z rejestru EZD obszaru dotyczącego tylko wniosków złożonych w ramach PPCP a ostatecznym adresatem wniosku nie jest Burmistrz Tarczyna. Wybrane rozwiązanie (składanie wniosku w punkcie konsultacyjnym) pozwala na nadanie odrębnej, czytelnej numeracji wniosków, zarówno o podstawowe jak i podwyższone dofinansowanie. Umożliwia także określenie ile wniosków o podwyższone dofinansowanie zostało złożonych. Przyjęta forma rejestru wniosków umożliwia także nadzór nad terminowością dalszego przekazywanie dokumentu oraz daje możliwość przygotowania w krótkim czasie zestawień na potrzeby WFOŚiGW w Warszawie.”.

(akta kontroli str. 355-356, 403-432,449)

²⁶ Na dzień 21 kwietnia 2021 r.

W okresie objętym kontrolą Burmistrz nie zlecała podmiotom zewnętrznym weryfikacji wniosków o dofinansowanie w ramach PPCP.

(akta kontroli str. 354)

Według stanu na 1 lipca 2021 r. Burmistrz, na podstawie zapisów aneksu nr 1/2020 z 31 grudnia 2020 r. do Porozumienia, złożyła do WFOŚiGW dwa wnioski o wypłatę środków stanowiących zwrot kosztów obsługi PPCP (za IV kwartał 2020 r. i I kwartał 2021 r.):

- pismem z 12 lutego 2021 r. za okres od 1 października do 31 grudnia 2020 r., na kwotę 100 zł (wniosek nr 1 z 11 lutego 2021 r.). Wniosek został przekazany z opóźnieniem w stosunku do zapisów Porozumienia, co zostało opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*;
- pismem z 12 kwietnia 2021 r., za okres od 1 stycznia do 31 marca 2021 r. na kwotę 100 zł (wniosek nr 2 z dnia 12 kwietnia 2021 r.).

Złożone przez Burmistrz obydwie wnioski o płatność wymagały korekt. Pierwszy wniosek był negatywnie zweryfikowany w WFOŚiGW i wymagał korekty polegającej na zmianie numeru zaświadczenia (omyłka pisarska w numerze). Korekta drugiego wniosku, zgodnie z wyjaśnieniami Burmistrz, dotyczyła zmiany planowanego przedsięwzięcia przez beneficjenta. Gmina nie składała zastrzeżeń co do sposobu weryfikacji przez WFOŚiGW danych ujętych we wnioskach o płatność.

(akta kontroli str. 50-62, 356)

Na podstawie zapisów aneksu nr 2/2021 z dnia 14 lipca 2021 r. do Porozumienia Burmistrz złożyła 20 lipca 2021 r. do WFOŚiGW wniosek o wypłatę środków stanowiących zwrot kosztów obsługi PPCP za II kwartał 2021 r. na kwotę 1700 zł. Do 20 sierpnia 2021 r. Gmina nie otrzymała środków za wydane zaświadczenia i przekazane wnioski o dotację.

(akta kontroli str. 494-500)

W dniu 29 lipca 2021 r. wpłynęły na rachunek Gminy Tarczyn środki w wysokości 9,0 tys. zł (pierwsza płatność w formie zaliczki), które – jak wyjaśniła Burmistrz – zgodnie z § 3 aneksu nr 2/2021 podpisanego 14 lipca 2021 r. do Porozumienia pokryją koszt obsługi zadań realizowanych przez Gminę.

(akta kontroli str. 63-63b)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Wniosek nr 1 o wypłatę środków stanowiących zwrot kosztów obsługi PPCP (za IV kwartał 2020 r.) Burmistrz przekazała²⁷ do WFOŚiGW, z opóźnieniem wynoszącym 29 dni w stosunku do terminu określonego w § 3 ust. 7 aneksu nr 1/2020 do Porozumienia. Zgodnie z tą regulacją Gmina zobowiązana była dostarczyć do WFOŚiGW wniosek o wypłatę środków wraz z wymaganymi załącznikami w terminie do 14 dnia po zakończeniu kwartału.

Burmistrz wyjaśniła, że „wniosek Gminy Tarczyn za IV kwartał 2020 roku został przekazany celem rozliczenia do WFOŚiGW w wymaganym terminie. Zgodnie z otrzymaną instrukcją z WFOŚiGW (przesłaną pocztą elektroniczną) termin na złożenie ww. wniosku został przedłużony do 12.02.2021 r.”.

(akta kontroli str. 50-56, 491-493)

²⁷ Przy piśmie z dnia 12 lutego 2021 r.

Najwyższa Izba Kontroli nie podziela powyższych wyjaśnień, gdyż przywołany w nich mail z WFOŚiGW miał charakter dyscyplinujący w stosunku do gmin, które nie przekazały wniosków o wypłatę środków (rozliczeń) w terminie wynikającym ze zmienionego Porozumienia. Wskazany przez Burmistrza termin 12 lutego 2021 r. nie stanowił wydłużenia terminu wynikającego z zawartego Porozumienia, a wskazując go WFOŚiGW dał jedynie możliwość dostania niezłożonych w terminie wniosków w celu ich uwzględnienia w rozliczeniach.

2. Skierowany do WFOŚiGW wniosek nr 2 z dnia 12 kwietnia 2021 r. o wypłatę środków stanowiących zwrot kosztów obsługi został sporządzony w Urzędzie nierzetelnie, bowiem w załączniku do niego, tj. w tabeli dotyczącej Zaświadczeń wydanych przez Gminę Tarczyn, dla których nie złożono wniosków o podwyższony poziom dofinansowania, podano błędne numery zaświadczeń. I tak podano numer:

- GOPS.420.39.2021 przy dacie zaświadczenia z 24.02.2021 r. zamiast GOPS.420.47.2021;
- GOPS.420.39.2021 przy dacie zaświadczenia z 12.03.2021 r. zamiast GOPS.420.69.2021.

Burmistrz wyjaśniła, że błędnie podano numery zaświadczeń. Błąd powstał podczas kopiowania komórek excela i nie został wychwycony ani przez pracownika Gminy ani przez WFOŚiGW. Do zaświadczeń, których numery podano błędnie, nie złożono wniosków o podwyższony poziom dofinansowania. Pomyłka nie miała wpływu na wysokość wnioskowanej kwoty.

(akta kontroli str. 57-62, 139-140)

20 sierpnia 2021 r. przekazano do WFOŚiGW skorygowany wniosek z poprawionymi numerami zaświadczeń wydanych przez Gminę Tarczyn.

(akta kontroli str. 494, 502).

Ocena cząstkowa

W Urzędzie zapewniono pomoc i wsparcie wnioskodawców w opracowaniu wniosków o dofinansowanie w ramach PPCP. Wnioski te terminowo przekazywano do WFOŚiGW. W przypadku jednego z trzech wniosków o wypłatę środków stanowiących zwrot kosztów obsługi PPCP nie dołożono należytej staranności przy jego sporządzaniu, gdyż podano błędne numery zaświadczeń, mimo poprawnych danych źródłowych otrzymanych z GOPS. W jednym przypadku niedochowano też terminu przekazania do WFOŚiGW takiego wniosku.

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujący wniosek:

Wnioski
pokontrolne

1. Przepisanie komórkom organizacyjnym Urzędu oraz pracownikom zadań z zakresu realizacji PPCP, wynikających z porozumienia zawartego z WFOŚiGW.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Środowiska Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 10 listopada 2021 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Środowiska
Dyrektor

z up.

Paweł Trzaskowski
Wicedyrektor

Kontroler

Halina Błaszczuk
Doradca techniczny